

MATURITNÍ ZKOUŠKA Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY – PROFILOVÁ ČÁST 2021/2022, KRITÉRIA HODNOCENÍ

Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury v profilové části má ústní a písemnou zkoušku. ověřuje dovednosti směřující k základní analýze různých druhů textů.

ÚSTNÍ ZKOUŠKA - ověřuje dovednosti směřující k základní analýze různých druhů textů.

Ústní zkouška **probíhá formou řízeného rozhovoru**. Předmětem ústní části zkoušky jsou praktické komunikační dovednosti a přiměřená analýza a interpretace uměleckého i neuměleckého textu, a to s využitím vědomostí a dovedností získaných v průběhu vzdělávání.

Žák odevzdává řediteli školy seznam 20 literárních děl sestavený na základě kritérií pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce v termínu stanoveném prováděcí vyhláškou. Žákův seznam je zároveň seznamem jeho maturitních zadání, resp. seznamem pracovních listů, z nichž si žák před zkouškou losuje jeden. Pracovní list dostává žák až po vylosování zadání, ústní zkoušku koná s pracovním listem. V průběhu ústní zkoušky má žák k dispozici pracovní list a psací potřeby

Seznam literárních děl, z něhož žák vybírá, lze najít na webových stránkách školy.

Pro žákův seznam literárních děl platí základní pravidla:

- minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena próza, poezie, drama

Pracovní listy

Pracovní list obsahuje:

- a) výňatek z uměleckého textu;
- b) výňatek z neuměleckého textu;
- c) strukturu zkoušky.

Struktura ústní zkoušky je tvořena třemi částmi:

1. literárněhistorický kontext literárního díla
2. analýza uměleckého textu;
3. analýza neuměleckého textu.

Za přípravu pracovních listů odpovídá škola.

- výňatek z uměleckého textu musí pocházet z literárního díla, které je zadáním zkoušky;
- mezi výňatkem z uměleckého a neuměleckého textu nemusí být souvislost;

Žák, který koná maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury, prokáže osvojení následujících vědomostí a dovedností:

- **charakterizuje literárněhistorický kontext literárního díla**
  - zařadí literární dílo do kontextu autorovy tvorby, do literárního / obecně kulturního kontextu;
- **analyzuje umělecký text**
  - využije vědomosti získané přečtením celého díla, z něhož pochází výňatek;
  - nalezne v textu motiv, téma;
  - charakterizuje vypravěče / lyrický subjekt, postavy;
  - rozezná a charakterizuje pásmo vypravěče a pásmo postav
  - orientuje se v časoprostoru díla i konkrétního výňatku;
  - charakterizuje kompoziční výstavbu díla;
  - analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;

- nalezne v textu tropy a figury (alegorie, aliterace, anafora, apostrofa, dysfemismus, elipsa, epifora, epizeuxis, eufemismus, gradace, hyperbola, inverze, metafora, metonymie, oxymoron, personifikace, přirovnání, řečnická otázka, symbol, synekdocha);
  - určí typ rýmového schématu a jeho pojmenování (sdružený, střídavý, obkročný, přerývaný); rozliší volný verš
  - rozezná na základě textu charakteristické rysy literárních druhů a žánrů;
  - popíše svou čtenářskou zkušenost, vyjádří a odůvodní svůj názor na dílo
- **analyzuje neumělecký text**
    - přiřadí text k funkčnímu stylu, slohovému útvaru, určí slohový postup (slohové postupy);
    - postihne hlavní myšlenku textu;
    - analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;
    - charakterizuje kompoziční výstavbu výňatku;
    - charakterizuje komunikační situaci vytvářenou textem (např. adresát, účel, funkce);
  - **formuluje výpovědi v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury.**

Hodnocení

výborný	Žák je schopen samostatně a kultivovaně analyzovat a interpretovat umělecký i neumělecký text s využitím vědomostí a dovedností získaných v průběhu vzdělávání.
chvalitebný	Žák je schopen bez podstatných nedostatků kultivovaně analyzovat a interpretovat umělecký i neumělecký text. Vědomosti mohou vykazovat menší nedostatky ve správnosti.
dobrý	Žákova schopnost kultivovaně analyzovat a interpretovat umělecký i neumělecký text vykazuje nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat.
dostatečný	Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Jeho ústní projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit.
nedostatečný	Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. V uplatňování vědomostí a dovedností se vyskytují velmi závažné chyby. V ústním projevu má vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele.

PÍSEMNÁ PRÁCE - ověřuje, zda žák dokáže napsat souvislý, myšlenkově ucelený a strukturovaný text, zda se v něm dokáže vyjadřovat v souladu s jazykovými normami a zda umí funkčně nakládat s jazykovými prostředky. Důležité je také to, jak se žák dokáže orientovat v komunikační situaci nastolené v zadání písemné práce.

Na vypracování práce je vymezeno 110 minut. Minimální rozsah písemné práce je 250 slov.

Zadání písemné práce je tvořeno názvem zadání, případně výchozím textem nebo výchozími texty různého charakteru a způsobem zpracování zadání, tzn. vymezením slohového útvaru nebo požadované komunikační situace.

Žáci si vybírají jeden z šesti stanovených slohových útvarů. Může se jednat o následující slohové útvary: vypravování, popis, charakteristika, líčení, zpráva, článek, reportáž, úřední dopis.

Hodnocení

Text písemné práce se hodnotí ve třech oblastech: vytvoření textu podle zadaných kritérií, funkční použití jazykových prostředků a syntaktická a kompoziční výstavba textu.

výborný	Žák napíše text, který zcela odpovídá tématu, zadanému slohovému útvaru a komunikační situaci. Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují, slovní zásoba je bohatá. Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou funkční. Kompozice je precizní a text je logicky uspořádán. Žák přesně dodrží zadaný rozsah práce.
chvalitebný	Žák napíše text, který odpovídá tématu, zadanému slohovému útvaru a komunikační situaci. Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytující ojediněle, slovní zásoba je spíše bohatá. Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou téměř vždy funkční. Kompozice je vyvážená a text je logicky uspořádán. Žák dodrží zadaný rozsah práce.
dobrý	Žák napíše text, který v zásadě odpovídá tématu, zadanému slohovému útvaru a komunikační situaci. Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují místy, slovní zásoba je postačující. Výstavba větných celků obsahuje občasné syntaktické chyby. Kompozice a logické uspořádání textu má malé nedostatky. Žák se minimálně odchýlí od zadaného rozsahu práce.
dostatečný	Žák napíše text, který téma dodrží jen částečně, vykazuje nedostatky vůči zadanému slohovému útvaru a komunikační situaci. Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve větší míře, slovní zásoba je jednoduchá. Výstavba větných celků je jednoduchá, obsahuje odchylky od větné stavby. Kompozice je nepřehledná a logické uspořádání textu a členění textu obsahuje nedostatky. Žák se odchýlí od zadaného rozsahu práce.
nedostatečný	Žák napíše text, který se nevztahuje k tématu, nevykazuje charakteristiky zadaného slohového útvaru a komunikační situace. Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře, slovní zásoba je chudá, až primitivní. Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá nebo zcela přetížená. Text je nesoudržný a chaotický, členění textu je nelogické. Žák nedodrží zadaný rozsah práce.

Dne 30. 8. 2021

Vypracovala: Mgr. Jana Bartoszová, Mgr. Jitka Jurzykowská

Schválila: Ing. Janka Nogová – předsedkyně předmětové komise jazyků

Schválila: Ing. Olga Nádvořníková – ředitelka školy